

TYÖRYHMÄN KOKOUS 1/2013 (kokous 56)

Aika: Torstai 31.1.2013, klo 9.00–11.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Foorumi
Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (PJ)
Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ)
Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
Jouni Ahtiainen, ulkoasiainministeriö
Jari Salila, oikeusministeriö
Sami Heikkilä, puolustusministeriö
Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
Katja Matveinen-Huju, maa- ja metsätalousministeriö
Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö
Kirsi Törmäkangas, sosiaali- ja terveysministeriö
Katja Huumo, ympäristöministeriö
Rauno Väisänen, Metsähallitus
Suvi Raivio, Metsäteollisuus ry.
Maija Hakanen, Kuntaliitto
Eeva Furman, SYKE
Klemetti Näkkäläjärvi, Saamelaiskäräjät
Olli Turunen Suomen luonnonsuojeluliitto
Jarkko Nurmi, Suomen riistakeskus
Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.)
Ari-Pekka Auvinen, SYKE (siht.)
Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)
Marianne Kettunen, IEEP (vierailija)

1. Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous 55, 13.12.2012) hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

- Suomen riistakeskuksen Jarkko Nurmi kertoi susientappouutisesta, että tapahtuneen mittakaava oli riistakeskukselle täysi shokki. Se, että kyseessä ei ollut vain yksittäinen ihminen, vaan tapot olivat suuren joukon suunnitelmallinen teko. Jarkko kertoi, että susikannan hoitosuunnitelman päivitys aloitetaan syksyllä.
- Marina von Weissenberg on valittu IUCN varapresidentiksi kaudelle 2013–2016, kertoi Eeva Furman.

5. Toimintaohjelma vuosille 2013–2020

Toimintaohjelman 9. version käsittely (Ilkka Heikkinen, YM)

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen strategiasta 20.12.2012. Toimintaohjelma pyritään saamaan viimeistelyä tässä kokouksessa. Maailman mittakaavassa Suomi ei ole jäljessä muista maista.

Luonnoksessa IX on tavoitteet muutettu vastaamaan strategian kirjauksia ja vuosilukuja on päivitetty. Käytiin muutokset läpi Ilkan johdolla ja keskusteltiin. Vastuutahoja tarkistettiin ja toimenpiteet 6 ja 40 yhdistettiin. Otettiin huomioon LVM:n lähettämät kommentit toimenpiteisiin 61 ja 62. Todettiin, että toimenpideohjelman aikataulus on hyvin etupainotteinen. Johanna N-L, totesi, että tiettyjä asioita on toistettu useassa kohdassa, mutta todettiin, että ne tulevat esiin eri konteksteissa, ja jos niitä yhdistetään, tulee hurjan pitkiä toimenpiteitä. MMM aikoo viedä luonnoksen vielä johtoryhmäänsä. Marina von Weissenberg kannusti muitakin viemään sen johtoryhmiinsä.

Suuri työ on tehty. Kiitokset työn koordinoinnista SYKEen Jukka-Pekka Jäppiselle. Suurkiitos kaikille työhön osallistuneille. Ehdotettiin, että toimintaohjelma hyväksyttäisiin seuraavassa kokouksessa. Ja jos vielä löytyy teknisiä parannuksia, niin pikaisesti yhteys Iikka Heikkiseen. Lopullinen toimintaohjelma lähetetään kaikille.

Päätettiin hyväksyä toimintaohjelma seuraavassa kokouksessa 28.2.2013.

Ministeriöiden ja sidosryhmien painopisteet toimeenpanon kannalta ja toimeenpanon jaksotus (ministeriöiden ja sidosryhmien edustajat)

Ministeriöt ja Kuntaliitto pitivät lyhyet puheenvuorot.

- MMM: noin 10 hengen MMM:n BD-asiantuntijaryhmä on käynyt läpi toimintaohjelman luonnoksen. Ryhmä on tehnyt täsmennyksiä, pohtinut välitavoitteita, tarkistanut aikataulut, sekä miettinyt toteuttamisen työkaluja, joilla toimenpiteitä voitaisiin toteuttaa. Työkaluja löytyi paljon, ja niitä ovat mm. muut strategiat ja ohjelmat, säädösvalmistelu, tutkimusrahoitus jne. MMM:llä on 36 päävastuutoimenpidettä, joita voidaan toteuttaa näillä työkaluilla ja keinoilla. MMM:ssä erikseen määriteltyjen BD-painopisteiden kautta toteutuu iso osa päävastuutoimenpiteistä.

- STM: vastuussa geenitekniikkalainsäädännöstä, Nagoyan lisäpöytäkirja, tilanne hyvä, toimitaan yhdessä YM:n kanssa, riskinarviointiasetukset valmisteilla GM-eläinten ja -kasvien suljettuun käyttöön, indikaattorien kehittämisessä halutaan olla mukana.

- PLM: painopiste ovat sotilasalueet, kuinka säilyvät, keskustelevat MH:n kanssa, mukana myös indikaattorityötä.

- TEM: YM:n kanssa yhdessä mm. kaivosasioissa.

- UM: kuinka saada käynnistettyä sellaisia kehitys yhteistyöhankkeita, joilla edistetään luonnon monimuotoisuutta ja sen tasapuolista jakoa, sillä kehitys yhteistyövarat eivät ole enää kasvavia varoja, joilla voitaisiin uusia hankkeita käynnistää. Mobilisaatiostrategia on olemassa. Apua muiltakin ministeriöiltä ja kansalaisjärjestöiltä, valtavirtaistaminen, ideoita tarvitaan, jotta saadaan synergioita, institutionaalisen yhteistyön hankkeita (IKI) toivotaan käynnistettävän sisarministeriöiden kanssa.

- YM: YM:lle lankeaa luontaisesti suurin osa toimenpiteistä, katsottu vastuuhenkilöitä ja toteuttamiskeinoja, johtoryhmässä keskustelevat, kuinka nämä hoidetaan. Asiaa on ruvettu käymään läpi.

- Puheenjohtaja: toteutus on yhteinen ponnistus. Sidosryhmien kommentit ovat oleellisia, mutta sovittiin heidän puheenvuoronsa seuraavaan kokoukseen, sillä kokouksen aikataulu oli tiukka. Kuntaliiton Maija Hakanen pahoitteli, etteivät sidosryhmät saaneet nyt puheenvuoroa. Kuntaliitolle annettiin puheenvuoro

- Kuntaliitto: 7 tärkeää toimenpidettä, joista 14, 15 koskevat maankäytön suunnittelua, 35–37 matkailua, 40 luontotietoa, 82–83 kaupunkia ja kaupunkipuistoja. Nämä ovat samoja toimenpiteitä, jotka jäivät toteutumatta edellisessä toimenpideohjelmassa. Ovat aika yleisiä: kehitetään, edistetään... eivät ole kiteytyneet vielä kunnolla. Miten toteutetaan? MMM on mukana keskeisesti näissä. Johtopäätös: miten löydetään ne työkalut, joilla näitä edistetään? Ovat erillisen työpajan asia. Maija toivoi sellaisen järjestämistä.

- Eeva Furman totesi, että SYKE tuottaa viherinfrietietoa eli mahdollisia ohjauskeinoja, ja että työpaja-ajatus on hyvä.

Seurannan järjestäminen ja mittareiden hyödyntäminen raportoinnissa (Ari-Pekka Auvinen, SYKE)

- 2012 oli biodiversiteettiä mittaavien indikaattoreiden kehittämisessä väli vuosi, kun ei ollut resursseja, mutta maaraaporttiin pitää alkaa nyt valmistautua. Toimintaohjelmassa on tapahtunut

kehitystä, mutta mittauspuoli ei ole edistynyt. Ari-Pekka toivoi, että kukin ministeriö sisällyttäisi tarkasteluun kullekin toimenpiteelle konkreettisen mittarin.

- 5. maaraportti: ohjeet ovat erilaiset kuin viimeksi ja raportista tulee erilainen. Painotus on siinä, mitä tärkeää on tapahtunut vuoden 2010 raportoinnin jälkeen, eli 4 vuodessa. Mitkä ovat tärkeimmät tapahtumat ja kehitykset. 4. maaraportissa oli tila-painotus. 5. raporttia ei voi tehdä ulkopuolinen, vaan kunkin tahon on katsottava mitä on saavuttanut. 5. Maaraportti on luovutettava 31.3.2014 sopimuksen sihteeristölle.

6. Uudistetun BD-viestintäohjelman tarkistus (Katja Huumo, YM) Kalvot lähetetty.

- Katjan ydinviesti oli, että BD-viestintäohjelman päivitys on alkanut.
- Osuuskunta Torstai tekee YM:lle viestintäbarometriä.
- 4.3. klo 14–16 pidetään työpaja viestinnän sidosryhmille.
- Katjan kalvot, joita ei ehditty käydä läpi on jo lähetetty kaikille, samoin viestintäsuunnitelmaluonnos.

Viestintäsuunnitelman viisi teesiä:

1. Viesti yksilön kautta aina kun voit
2. Rohkaise ja innosta
3. Laita tunteet peliin
4. Hae kumppaneita
5. Puhu niin että itsekin ymmärrät!

Katja lähettää ryhmän jäsenille vielä kutsun sidosryhmätapaamiseen, jonka toivoo kunkin toimittavan edelleen organisaationsa viestintäväelle.

Ilkka totesi, että on erittäin hyvä, että viestintäasiantuntijat ja BD-asiantuntijat ovat yhteistyössä. Eeva Furman kertoi, että viestinnän tutkimusta tehdään SYKEssä. Tarjolla on tutkijoita pitämään esim. alustuksia tilaisuuksiin.

Luvattiin 7.5.2013 kokoukseen Katjalle pitkä puheenvuoro aiheesta BD-viestintä.

7. Pohjoismaiden TEEB-selvityksen *Socio-economic importance of Ecosystem Services in the Nordic Countries* esittely (Marianne Kettunen, Institute for European Environmental Policy IEEP) Kalvot lähetetty.

- Marianne kertoi, että pohjoismainen TEEB-raportti julkaistaan tänään. Kyseessä on esiselvitys, ei uutta tutkimusta. TEEB-selvitykset on aloitettu kv-tasolta ja siirtyneet kansalliselle tasolle.
- Selvityksen tarkoitus on syntesoida ja analysoida olemassa olevaa tietoa. Pohjoismaista tietoa ja esimerkkejä kerättiin.
- Selvityksessä on vähän teoriaa ja paljon empiiristä aineistoa. Tunnistetaan ja luokitellaan ekosysteemipalveluja (ESP) ja niiden indikaattoreita; tilaindikaattoreita ja mitä tarvitaan indikoimaan ESP:n arvoa. Yksi ESP tarvitsee kaksi indikaattoria.
- Pohjoismaista löytyy samoja ESP kuin muualta, mutta meillä myös omia, kuten porot, marjat, sienet ja riista, joilla pohjoismaisia ominaispiirteitä. Tuotetaan hyötyjä luonnolle itselleen ja sen palveluilla ihmisille.
- Todettiin, että hyötyjen tila on huonontunut.
- Resurssihyödyt, tilastotietoja on esim. kalastuksesta, ne eivät kerro kestävydestä.
- Olemme suuria harrastajametsästäjiä ja -marjastajia yms. aika varmaa tietoa on.
- Sääntelypalveluissa on vielä paljon epäselvää, vain case esimerkkejä, ei faktaa.
- Esim. pölytys, hiili. Saatiin karttoja European Joint Research Centre'stä. Suot mm. arvioimatta, samoin veden puhdistus. Missä alueet sijaitsevat ja minkä arvoisia ovat. On olemassa vain pieniä todistusaineistoja, ei tutkimusta.
- Matkailu ja virkistyskäyttö, mikä potentiaali? Arvot ovat vakuuttavia. Paljonko luontoa hyödynnetään ja mikä merkitys paikallistalouksille.
- Paljon on aukkoja tiedossa. Hyötyjen vaihtosuhteista ei ole tietoa, kuinka hyödyt virtaavat maassa ja maiden välillä, tätä olisi pohdittava.
- Johtopäätökset: luonto on tärkeä. Enemmän merkitystä ja hyötyä kuin olemme tienneet.
- Hyviä esimerkkejä on, niitä pitää valtavirtaistaa.
- Vihreää taloutta rakennetaan ESP:iän päälle.
- Marianne Kettunen + Petteri Vihervaara jatkavat ekosysteemipalvelujen tutkimuksen saralla.

8. Muut asiat

IPBES-kokouksen asiat tiedoksi, Bonn 19.–26.1.2013 (Marina von Weissenberg)

- Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES-1) ensimmäinen virallinen kokous pidetty Bonnissa, Saksassa
- Suomen valtuuskunta: Marina von Weissenberg YM, Taru Kuosmanen YM, Jari Niemelä HY, Eeva Furman SYKE
- Henkilövalinnat: Paneelin puheenjohtaja, prof. Zahkri Malaysia (3 vuotta), 4 varapuheenjohtajat ja Bureau.
- MEP (tieteelliseen paneeliin) valittiin 25 henkilöä. MEP WEOG kokoonpano (5): Mark Lavendale Australia, Philip Lyver Uusi-Seelanti, Eva Roth Tanska, Paul Leadley Ranska, Ann Bartuska USA.
- Budjetti: 8 henkilöä palkataan IPBES sihteeristöön. Rahastomalliin palataan seuraavassa IPBES-2 kokouksessa joulukuussa. Pari vaihtoehtoa. Budjetti n. 7 miljoonaa USD
- Menettelysäännöt: EU jäsenyydestä (REIO) ei päästy yhteisymmärrykseen ja USA:n kompromissiesitystä ei voitu hyväksyä. Tähän palataan seuraavassa kokouksessa taas.
- UNEPilla hallinnollinen vastuu, institutionaalisessa vastuussa on mukana muitakin YK:n järjestöjä
- työohjelmasta on runko, jota MEP työstää ja se käydään läpi seuraavassa kokouksessa joulukuussa.
- paneeli on nyt perustettu ja se rupeaa toimimaan
- www.ipbes.net/bonn

9. Seuraavat kokoukset

- 28.2.2013 klo 9–11, YM, Kuukkelit
- 26.3.2013 klo 9–11, YM, Kuukkelit
- 7.5.2013 klo 9–11, YM, Kuukkelit
- 18.6.2013 klo 9–11, YM, Kuukkelit

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Timo Tanninen päätti kokouksen.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteeri Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.